

Montaż systemów suchej zabudowy
– szkolenie dla krajów Grupy Wyszehradzkiej (V4)
Najlepsze praktyki i konkurs dla uczniów

dzięki wsparciu
Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego
Grant standardowy 21520182

Spis treści

1. Wprowadzenie
2. Partnerzy projektu
3. Informacja o partnerach
 - 3.1 Średnia Szkoła Nauk Mechanicznych, Budowlanych i Transportowych w mieście Liberec
 - 3.2 Średnia Szkoła Architektury w mieście Dunajská Streda
 - 3.3 Polskie Stowarzyszenie Gipsu – PSG
 - 3.4 Krajowa Federacja Wykonawców Budowlanych (ÉVOSZ)
4. Konkurs dla uczniów montażu systemów suchej zabudowy
 - 4.1 Uczestnicy
 - 4.2 Projekt
 - 4.3 Narzędzia i wyposażenie dopuszczone dla uczestników konkursu
 - 4.4 Zdjęcia z wydarzenia
5. Najlepsze praktyki w kształceniu i kierunkowaniu młodych monterów systemów suchej zabudowy
 - 5.1 Publikacje
 - 5.2 Serwisy internetowe
 - 5.3 Szkolenie nauczycieli i mobilność
 - 5.4 Konkursy umiejętności
 - 5.5 Ukierunkowanie młodzieży
6. Podsumowanie

1. Wprowadzenie

Wykonywanie systemów suchej zabudowy stanowi relatywnie nową profesję na terenie Europy Środkowo-Wschodniej, przy czym systemy edukacji zawodowej w tym zakresie różnią się pomiędzy poszczególnymi krajami Grupy Wyszehradzkiej (V4). Celem niniejszego projektu jest porównanie bieżącej sytuacji w edukacji zawodowej monterów systemów suchej zabudowy w krajach regionu V4, a także zorganizowanie konkursu dla uczestników szkoleń branżowych. Aby osiągnąć ten cel partnerzy projektu przeprowadzili analizę porównawczą bieżącej sytuacji, a następnie zebrali i wymienili się informacjami na temat najlepszych praktyk stosowanych przez nich w procesie kształcenia.

Z powodów politycznych i ekonomicznych systemy suchej zabudowy pojawiły się w regionie V4 kilka dekad później niż w krajach Europy Zachodniej, a sposoby kształcenia monterów różnią się również pomiędzy poszczególnymi krajami Grupy Wyszehradzkiej. W niektórych krajach monter systemów suchej zabudowy stanowi zarejestrowany zawód, a kształcenie w tym kierunku zostało wdrożone wiele lat temu, choć w innych krajach dopiero niedawno. Z drugiej jednak strony, w Słowacji montaż systemów suchej zabudowy jest przedmiotem jedynie krótkiej wzmianki jako część innych zawodów z branży budowlanej. Mając na uwadze, że kryteria techniczne w tym obszarze są takie same na całym świecie, istotnym jest zharmonizowanie programu i metodyki kształcenia w tym kierunku na całym terytorium V4. W przeciwnym bowiem razie młodzi adepci tego zawodu mogą być poszkodowani w swoich krajach, jak również na poziomie europejskiego rynku pracy.

Podczas pierwszego warsztatu, który odbył się w mieście Liberec, partnerzy projektu zaprezentowali systemy kształcenia monterów suchej zabudowy w ich własnych krajach. Następnie, informacje zostały poddane dalszej dyskusji. Ostatecznie zidentyfikowano następane kroki i końcowe cele projektu, a także finalne kryteria dla przyszłego zawodu montera systemów suchej zabudowy (zakres uczestników, ograniczenia wiekowe, proces selekcji, typy projektów próbnych itp.).

Spotkania były prowadzone w różnych krajach: w miastach Liberec, Budapeszt i Warszawa, a każdy z partnerów odwiedzał szkoły zawodowe w innych krajach.

Po spotkaniu inicjującym w mieście Liberec, partnerzy uzgodnili skład i wstępne szkolenie zespołów w poszczególnych krajach (dwóch uczestników). Zespoły krajowe następnie wzięły udział w międzynarodowym konkursie dla monterów systemów suchej zabudowy, który odbył się w dniach 18-20 kwietnia 2016 r. w Budapeszcie.

Konkurs był zorganizowany równocześnie z węgierskim Narodowym Konkursem Zawodów (*Szakma Sztár Fesztivál*) na terenie hali EXPO, która została odwiedzona przez ponad 2000 młodych ludzi oraz ekspertów kształcenia i szkolenia zawodowego z całego terytorium Węgier. Równolegle do konkursu prowadzony był warsztat, podczas którego partnerzy projektu określili ostateczny kształt publikacji.

Ostatni warsztat odbył się w Warszawie, gdzie partnerzy ocenili projekt, dokonali podsumowania najlepszych praktyk w kształceniu monterów systemów suchej zabudowy na terytorium V4 oraz ostatecznie ustalili wnioski, kształt filmu z konkursu oraz teksty do publikacji w języku angielskim. Na zakończenie partnerzy dokonali tłumaczenia wniosków z projektu na wszystkie cztery języki, a następnie rozpoczęli rozpowszechnianie informacji o efektach projektu.

2. Partnerzy projektu

Střední Škola Strojní, Stavební a Dopravní Liberec

CZ - 460-01 Liberec

Truhlářská 360/3

Tel.: +420 488 880 400

www@sslbc.cz

Reprezentant:

Jana Neubauerová

Wicedyректор

Tel.: +420 725 894 287

E-mail: jananeubauerova@email.cz

SOŠ stavebná

SK - 929 01 Dunajská Streda

Szabó Gyula utca 1.

Tel.: +421 315 526 741

www.soustavds.sk/

Reprezentant:

Éva Homolyova

Dyректор

Tel.: +421 903 029 817

E-Mail: sosstavds@zupa-tt.sk

Polskie Stowarzyszenie Gipsu

PL - 00-641 Warszawa,

ul. Mokotowska 4/6, lok. 313 (Budynek „Budowlani”, III p.)

Tel.: + 48 22 825 28 23

www.polskigips.pl

Reprezentant:

Krzysztof Baranowski

Sekretarz Zarządu

Tel.: +48 606 259 460

E-Mail: sekretarz@polskigips.pl

ÉVOSZ – Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége

HU – 1013 Budapest

Döbrentei tér 1.

Tel.: +36 1 201 03 33

www.evosz.hu

Reprezentant:

Zoltán Pete

Wicedyректор

Tel.: +36 30 96 14 326

E-mail: zpete@evosz.hu

3. Informacja o partnerach

3.1 Średnia Szkoła Nauk Mechanicznych, Budowlanych i Transportowych w mieście Liberec

Střední Škola Strojní, Stavební a Dopravní Liberec to państwowa szkoła posiadająca ponad 700 uczniów i jednocześnie druga największa szkoła średnia w regionie Liberec.

Aktualnie szkoła oferuje wykształcenie w obszarze inżynierii maszynowej, budowlanej i transportowej, a program nauki trwa cztery lata i kończy się egzaminem maturalnym:

- Wyposażenie techniczne obiektów
- Działalność transportowa i ekonomia transportu
- Mechanik – ustawiacz narzędzi (obróbka mechaniczna CNC)
- Mechanik – ustawiacz narzędzi (formowanie CNC)
- Elektryk samochodowy
- Mechanik instalacji wewnętrznych
- Przedsiębiorca (studia dodatkowe – pełne lub wieczorowe)

oraz trzyletnie programy kończące się certyfikatem zawodowym:

- Mechanik (ślusarz)
- Narzędziowiec
- Blacharz
- Elektromechanik
- Stolarz
- Hydraulik
- Malarz i dekorator
- Cieśla
- Murarz

Szkoła zatrudnia 120 pracowników, w tym 80 nauczycieli przedmiotów teoretycznych, szkoleniowców zawodów oraz opiekunów. Dyrektorem szkoły jest inż. Tomáš Princ (od 1 października 2016 r. – mgr. Jan Samšiňák)

Kształcenie jest realizowane w kilku budynkach znajdujących się w różnych częściach miasta – w dwóch budynkach znajdują się sale teoretyczne, warsztaty, akademik z 280 łózkami, kuchnia szkolna oraz stołówka.

Szkoła uczestniczyła w wielu programach międzynarodowych dla nauczycieli lub studentów, w tym europejskim programie Leonardo da Vinci, Erasmus+, programach operacyjnych Europejskiego Funduszu Społecznego, projektach Grupy Wyszehradzkiej, a także współpracuje z Niemiecko-Czeskim Funduszem Przyszłości. Kadra pedagogiczna wykorzystuje zdobyte doświadczenie i wiedzę, stosując je na potrzeby realizacji programu edukacyjnego i jego innowacyjności. Wszystkie powyższe czynniki przyczyniają się do wysokiego poziomu wykształcenia uczniów i rozwoju aktywności tej szkoły. Placówka utrzymuje dobre relacje z wieloma firmami w regionie Liberec, a także innymi szkołami i instytucjami na terenie Niemiec, Wielkiej Brytanii, Polski i Słowacji.

W Czechach **Ministerstwo Edukacji, Młodzieży i Sportu** odpowiada za rozwijanie systemu kształcenia. Ministerstwo, organy gminne i regionalne oraz czeski inspektorat szkolnictwa zajmują się obsługą administracyjną systemu edukacyjnego zgodnie z Ustawą o edukacji.

Czeski system edukacyjny składa się z:

- Kształcenia przedszkolnego
- Szkolnictwa podstawowego
- Szkolnictwa średniego
- Szkolnictwa wyższego

Dzieci zazwyczaj w wieku 3 lat rozpoczynają naukę w przedszkolach, które nie są obowiązkowe, a następnie w obowiązkowej szkole podstawowej, która trwa dziewięć lat (od 6. roku życia). Po zakończeniu obowiązkowej edukacji dzieci wybierają ścieżkę kariery, wnioskując o przyjęcie do szkoły średniej. Istnieje kilka rodzajów szkół średnich:

- Liceum ogólne przygotowuje uczniów do studiów wyższych. Uczniowie przystępują do ośmioletniego liceum w wieku 11 lat – po piątej klasie szkoły podstawowej, do sześcioletniego liceum w wieku 13 lat – po siódmej klasie szkoły podstawowej lub do czteroletniego liceum w wieku 15 lat – po dziewiątej klasie szkoły podstawowej.
- Czteroletnia szkoła zawodowa przygotowuje uczniów do konkretnego zawodu lub szkolnictwa wyższego. Szkoła specjalizuje się w różnych branżach.
- Trzyletnia szkoła zawodowa (program przygotowania do zawodu) przygotowuje uczniów do wykonywania zawodu. Absolwenci szkoły mogą również zdawać do szkół wyższych po ukończeniu dwuletniego programu dodatkowego i zdaniu egzaminu maturalnego.

Taka struktura czeskiego systemu edukacyjnego jest zgodna ze standardami ISCED (Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Kształcenia), zatwierdzonymi przez UNESCO. Szkolnictwo publiczne w Czechach jest bezpłatne.

Montaż systemów suchej zabudowy stanowi branżę zarejestrowaną na terenie Czech. Wiedza i umiejętności niezbędne do uzyskania kwalifikacji są opisane w Krajowym Systemie Kwalifikacji. Dostępne są publikacje, które nauczyciele wykorzystują w szkołach i podczas szkoleń.

Wiele czeskich szkół oferuje program nauki skoncentrowany na montażu suchych systemów zabudowy. Jest to program trzyletni, kończący się egzaminem oraz uzyskaniem certyfikatu przygotowania do zawodu w branży. W ramach tego programu uczestnicy spędzają jeden tydzień w warsztacie, wykonując szkolenie praktyczne, na zmianę z jednym tygodniem w szkole poświęconym przedmiotom teoretycznym. Inne szkoły oferują kursy z montażu systemów suchej zabudowy w ramach programu szkolenia murarzy i cieśli. Na koniec kursu uczniowie podchodzą do egzaminu i, jeżeli go zdają, otrzymują certyfikat.

Współpraca pomiędzy szkołami, firmami i producentami materiałów budowlanych należy do rzadkości, gdyż przede wszystkim brakuje uczniów zainteresowanych tą branżą.

Uczniowie na kierunku systemów suchej zabudowy spędzają pierwsze dwa lata szkolenia praktycznego w warsztacie szkolnym, a trzeci rok mogą poświęcić na praktyki w firmie realizowane w oparciu o formalną umowę.

Egzamin kończący na kierunku montażu systemów suchej zabudowy składa się z trzech części – egzaminu pisemnego, ustnego oraz praktycznego. Wymagania są opisane w Krajowym Systemie Kwalifikacji. Studenci realizujący kurs montażu systemów suchej zabudowy w ramach programu kształcenia murarzy i cieśli muszą przejść tylko egzamin praktyczny.

3.2 Średnia Szkoła Architektury w mieście Dunajská Streda

Średnia Szkoła Architektury została utworzona w 1972 roku i specjalizuje się w szeroko rozumianej architekturze. Uczniowie szkoły mogą wybierać pomiędzy szkoleniami trwającymi trzy lata. Dostępne programy kształcenia obejmują zawody murarza, stolarza, cieśli, malarza, parkieciarza, blacharza, florysty i serwisanta systemów grzewczych. Po skończeniu nauki uczniowie otrzymują Certyfikat przygotowania do zawodu. Następnie mogą kontynuować kształcenie w dziedzinie architektury przez kolejne dwa lata. Po skończeniu dwuletniego kursu mogą podejść do Egzaminu zakończającego kształcenie szkolne. W szkole dostępne są programy czteroletnie na kierunkach technicznych oraz florysty–dekoratora. Takie programy kończą się wraz ze skończeniem ostatniego semestru przez ucznia. Szkoła pomyślnie współpracuje z innymi szkołami zagranicznymi. Regularnie uczestniczymy w różnych konkursach (języki obce, sporty, konkursy zawodowe). Nasi studenci systematycznie odwiedzają wystawy krajowe i zagraniczne (Bratysława, Nitra, Budapeszt, Wiedeń, Brno, Salzburg). Szkoła posiada profesjonalne sale, warsztaty, stołówkę, salę gimnastyczną, kort tenisowy i bibliotekę. Oprócz wiedzy teoretycznej koncentrujemy się także na kształceniu praktycznym.

System edukacyjny na Słowacji:

Obowiązek szkolny na Słowacji obejmuje 10 lat nauki od 6. do 16. roku życia. Nauka jest podzielona na trzy części:

- szkolnictwo podstawowe,
- szkolnictwo średnie,
- szkolnictwo wyższe.

Etap szkolnictwa podstawowego składa się z dwóch części. Pierwsza obejmuje klasy 1-4 (6 – 10 lat), a następnie klasy 5-9 (10-15 lat).

Po szkole podstawowej uczniowie mogą kontynuować naukę w liceum lub technikum. Liceum przygotowuje uczniów do studiów wyższych. Technikum uczy szeregu zawodów, a jednocześnie przygotowuje do nauki na poziomie wyższym. Na Słowacji istnieją trzy rodzaje stopni uniwersyteckich:

- licencjat
- magister
- doktor

Montaż systemów suchej zabudowy nie stanowi osobnej branży na Słowacji. Uczniowie otrzymują podstawowe informacje jedynie podczas lekcji na temat technologii w pierwszej klasie. Podczas Konkursu Funduszu Wyszehradzkiego uczniowie zdobyli więcej informacji o montażu systemów suchej zabudowy i nauczyli się nowych rzeczy od specjalistów podczas przygotowania zadania konkursowego. Wiedza ta pomogła im zrealizować zadanie konkursowe w sposób doskonały.

Szkoła jest zainteresowana dodaniem w przyszłości nowych lekcji na temat montażu systemów suchej zabudowy, gdyż organizowane są zaledwie cztery lekcje w roku – niewystarczająco do zdobycia odpowiedniej wiedzy. Dzięki konkursowi uczniowie uzyskali nowe informacje.

3.3 Polskie Stowarzyszenie Gipsu – PSG

17 LAT NA RZECZ BRANŻY BUDOWLANEJ W POLSCE

Misją PSG jest popularyzowanie gipsu jako przyjaznego dla człowieka materiału do wykończeń wewnątrz mieszkalnych i publicznych, a także informowanie o szerokiej gamie zastosowań tego materiału. Polskie Stowarzyszenie Gipsu zostało utworzone w 1999 roku, a grono członków wspierających jego działalność obejmuje: KNAUF, SINIAT (wcześniej Lafarge), RIGIPS, NORGIPS oraz INSTYTUT CERAMIKI I MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH w Krakowie.

PSG jest członkiem EUROGYPSUM – Europejskiego Stowarzyszenia Gipsu, którego podstawowym celem jest promowanie produktów i systemów tynkowych dla budownictwa. Od 2005 roku PSG należy także do Konfederacji Budownictwa i Nieruchomości.

W latach 2015 – 2016 przeprowadzono pionierski projekt w branży budowlanej promujący systemy suchej zabudowy w Internecie: www.suchazabudowa.pl.

PSG zostało założone w celu rozpowszechniania technologii suchej zabudowy na terenie Polski. Członkowie wspierający stowarzyszenie to czterech dużych wytwórców systemów suchej zabudowy, m.in. KNAUF, NORGIPS, RIGIPS, SINIAT oraz Instytut Ceramiki i Materiałów Budowlanych w Krakowie.

Głównym celem PSG jest szerzenie wiedzy na temat produktów tynkowych i gipsopochodnych, w szczególności płyt gipsowych, zastosowań systemów suchej zabudowy w obiektach mieszkalnych (domy jednorodzinne, bloki) oraz komercyjnych (biura, sklepy i przemysł). PSG jest członkiem wielu organizacji i realizuje różne projekty:

- członkostwo w wiodącej europejskiej organizacji EuroGypsum z siedzibą w Brukseli – od 2001 r.;
- członkostwo w polskiej Konfederacji Budownictwa i Nieruchomości, która jest organizacją branżową zrzeszającą pracodawców budowlanych – od 2005 r.;
- ITeE-PIB w obszarze edukacji, a szczególnie certyfikacji, weryfikacji i badania publikacji naukowych – od 2010 r.;
- wprowadzenie nowego zawodu w 2012 r.: *Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*, obejmujący 3 kwalifikacje, z których jedną jest montaż systemów suchej zabudowy, a także szkolenie nauczycieli i ekspertów z montażu takich systemów.
- uczestnictwo w projektach pod egidą UE: Leonardo da Vinci (2013), Erasmus + (2014) oraz V4Visegrad (2016);
- W ostatnich latach PSG prowadziło działalność promującą w różnych formach.

Najwięcej informacji na temat systemów suchej zabudowy było rozpowszechnianych w prasie branżowej i magazynach wnętrzarskich. W latach 2001-2008 opublikowano setki tekstów w najpopularniejszych czasopismach związanych z budownictwem i zabudową wewnątrz.

Systematycznie publikowane są materiały o neutralnym projekcie graficznym i tzw. wkładki do magazynów, takie jak Encyklopedia tynków. Przez lata popularność zyskał serwis dedykowany systemom suchej zabudowy www.polskigips.pl, który jest regularnie aktualizowany. Co roku stroną serwisu, która jest sygnowana przez PSG, odwiedza ok. 150 tysięcy unikalnych użytkowników internetu. Materiały archiwalne można znaleźć pod adresem www.polskigips.pl – były często wykorzystywane na różnych stronach, m.in. www.muratorplus.pl i

www.budowlaniec.pl. W latach 2003 – 2005 PSG wraz ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich (SARP) wspólnie zorganizowali Konkurs Architektoniczny pn. „Gips – sztuka wyobraźni”, w którym nagrodzone zostały zespoły projektowe i architekci za najlepsze projekty wykorzystujące w szerokim zakresie systemy suchej zabudowy. Podobne cele przyświecały PSG podczas organizowania konkursu dla firm montażowych pn. „Gips – sztuka wyobraźni”, nad którym honorowy patronat przyjął Minister Infrastruktury (2004 r.).

W roku 2008 Zarząd PSG podjął współpracę z NOT – organizatorem konkursów EuroSkills, doprowadzając do utworzenia nowej kategorii konkursowej „EuroSkills Dry Wall Installer”. W nowym konkursie polski zespół wygrał w roku 2010 srebrny medal (Lizbona). Celem działalności popularyzatorskiej prowadzonej w krajach UE jest promowanie wysokich kwalifikacji zawodowych wśród młodych ludzi w wieku 18 – 24 lata na rynku pracy, przede wszystkim poprzez docenianie umiejętności praktycznych. Międzynarodowy finał konkursu EuroSkills odbywa się co dwa lata i kolejny został zaplanowany w mieście Gothenburg w dniach 29 listopada – 3 grudnia 2016 r., a w roku 2018 odbędzie się w Budapeszcie. Podczas kwalifikacji do konkursu EuroSkills, które odbyły się w Budapeszcie dnia 20 kwietnia 2016 r., zespół PSG zdobył srebro za montaż systemów suchej zabudowy.

Publikacje PSG: W roku 2011 PSG przygotowało nową publikację pt. „Warunki techniczne wykonania i odbioru systemów suchej zabudowy z płyt gipsowo-kartonowych”. Ta pozycja jest nazywana standardem branżowym w środowisku techników, wykonawców i inwestorów. Dystrybucja publikacji jest w toku i od roku 2015 dostępna jest edycja III (www.polskigips.pl).

Po korektach dotyczących programu kształcenia, w 2015 r. został opracowany i opublikowany podręcznik dla zawodowych szkół budowlanych, który uzyskał wsparcie finansowe MEN. Dostępny jest w ponad 300 bibliotekach szkolnych.

Należy zwrócić uwagę, że na zlecenie Ministerstwa Pracy, we współpracy z IteE w Radomiu, w roku 2013 opracowano „Standardy kompetencji” dla 300 profesji, w tym dla montażysty systemów suchej zabudowy. W drugim półroczu 2014 r. podpisano umowę pomiędzy PSG a Stowarzyszeniem Specjalistów Robót Wykończeniowych (SSRW) i rozpoczęto współpracę obejmującą cykl szkoleń branżowych w obszarze montażu systemów suchej zabudowy. W kwietniu 2016 r. eksperci SSRW zakończyli formalną procedurę.

Warto zwrócić uwagę na innowacyjną kampanię w mediach promującą serwis www.suchazabudowa.pl, która trwała w Internecie od 16 kwietnia do 24 października 2015 r. Ta edukacyjna kampania została przedłużona od lutego do września 2016 r., jako pionierski projekt w polskiej branży budowlanej. Celem podjętych działań było promowanie i prezentowanie szerokiej gamy zalet i funkcjonalności systemów suchej zabudowy wśród setek tysięcy użytkowników internetu.

W ostatnich dwóch latach p. **Jarosław Paruzel** pełnił funkcję Prezesa Zarządu. Krzysztof Baranowski pełnił funkcję Sekretarza Zarządu, następnie został wybrany p. Robert Boroszko na dwuletnią kadencję Prezesa (2016 – 2018). Funkcję Wiceprezesa przejął Jarosław Milewski.

3.4 Krajowa Federacja Wykonawców Budowlanych (ÉVOSZ)

Krajowa Federacja Wykonawców Budowlanych (ÉVOSZ) została założona w październiku 1989 r. i reprezentuje interesy ok. 200 węgierskich wykonawców budowlanych na poziomie krajowym i międzynarodowym. Obok najznakomitszych firm budowlanych na Węgrzech organizacja zrzesza także wiele małych i średnich przedsiębiorstw. ÉVOSZ regularnie informuje swoich członków o bieżących sprawach związanych z branżą budowlaną, a także organizuje techniczne prezentacje, wykłady, warsztaty oraz uczestniczy w wystawach budowlanych o charakterze krajowym i międzynarodowym.

ÉVOSZ promuje różny poziom kształcenia zawodowego w budownictwie. Podczas ostatnich 25 lat federacja wzięła udział w wielu międzynarodowych projektach szkoleniowych, a w ramach programów Leonardo i Erasmus+ organizuje kursy dla szkoleniowców i pomaga znaleźć pracę młodym robotnikom budowlanym.

ÉVOSZ posiada wiele działów, z których jeden zajmuje się monterami systemów suchej zabudowy. Członkowie tego działu aktywnie promują kształcenie w dziedzinie systemów suchej zabudowy, starając się o formalne uznanie tego zawodu – opracowano program kształcenia i opublikowano podręcznik pt. „Umiejętności w montażu systemów suchej zabudowy” („*Szárazépítési ismeretek*”).

Na Węgrzech obowiązek szkolny obejmuje dzieci w wieku 3 – 16 lat. W 2014 r. przedszkola stały się obowiązkowe dla dzieci od trzech lat. Wszystkie dzieci rozpoczynają edukację w szkole podstawowej. Tradycyjnie, szkoła podstawowa liczy 8 poziomów, choć niektóre placówki mają 4 lub 6 stopni, po których uczniowie kontynuują kształcenie w 8- lub 6-letniej szkole średniej wybranego typu.

Większość uczniów planujących studia wyższe uczęszcza do liceum (*gimnázium*), które zapewnia ogólny poziom wiedzy i kończy się egzaminem maturalnym. Program licealny obejmuje 4, 6 lub 8 lat i jest zróżnicowany.

Szkoły techniczne (od września 2016 r. zwane „*szakgimnázium*”) zapewniają wiedzę ogólną i przygotowującą do zawodu na poziomie klas 9-12. Edukacja kończy się egzaminem końcowym, który uprawnia do starania się o przyjęcie na uczelnie wyższe. Po zdaniu egzaminu uczniowie mogą wybrać kontynuację edukacji zawodowej albo kształcenie policealne (nie wyższe).

Szkoły zawodowe (od września 2016 r. zwane „*szakközépiskola*”) zapewniają kształcenie typowo zawodowe na poziomie klas 9-12. Edukacja kończy się egzaminem zawodowym. Nowa Ustawa o kształceniu zawodowym weszła w życie w wrześniu 2013 r. i wprowadziła tzw. podwójny model średniej edukacji zawodowej oraz reformę systemu kwalifikacji, m.in. obniżenie liczby kwalifikacji zawodowych i wprowadzenie nowej struktury częściowych i uzupełniających kwalifikacji, a także uprościła system egzaminacyjny dla kwalifikacji zawodowych. Liczba godzin nauki na ogólne kompetencje podstawowe została zmniejszona, a szkolenie praktyczne uzyskały wyższy priorytet. Absolwenci szkół zawodowych mogą uzyskać świadectwo ukończenia szkoły średniej w ciągu dwóch lat. Posiadający pięć lat doświadczenia w pracy mogą uzyskać certyfikat mistrzowski.

Szkoły i przedszkola są uruchamiane i utrzymywane przez państwo, lokalne władze, samorządy, a także fundacje i kościoły. Ogólna odpowiedzialność spoczywa na Ministerstwie Zasobów

Ludzkich, które zajmuje się edukacją. Jednakże, kształcenie i szkolenie zawodowe w szkołach oraz szkolenie dorosłych należy do kompetencji Ministerstwa Gospodarki Narodowej.

Montaż systemów suchej zabudowy jest uznawany za zawód od 2002 r., lecz w wyniku niekorzystnych reform musiał zostać uznany ponownie, co miało miejsce w 2012 r. Od tego czasu kształcenie monterów systemów suchej zabudowy jest realizowane w niektórych szkołach zawodowych w całym kraju.

Proporcja szkoleń teoretycznych i praktycznych w zakresie montażu systemów suchej zabudowy wynosi 30/70. Zgodnie z podwójnym modelem szkolnictwa zawodowego, na poziomie dziewiątej klasy szkolenia praktyczne są prowadzone w warsztatach szkolnych, a na poziomach 10. i 11. uczniowie pracują w firmach wykonujących systemy suchej zabudowy – na podstawie formalnych umów zawartych z organami nadzoru regionalnej Izby Przemysłu i Handlu. Podręcznik szkolny pt. „*Szárazépítési ismeretek*”, opublikowany przez Dział Systemów Suchej Zabudowy w ramach ÉVOSZ, w całości pokrywa program edukacyjny i kryteria egzaminacyjne w tej branży.

System kształcenia zawodowego jest modułowy. Szkolenie z montażu suchej zabudowy obejmuje pięć specjalistycznych (*Wspólne działania budowlane, Wewnętrzne konstrukcje budowlane, Poziomy techniczne, Osłony ognioochronne, Obciążenie i kształtowanie poddaszy*) oraz trzy ogólne moduły (*Zatrudnienie cz. 1, Zatrudnienie cz. 2 oraz BHP*). Na koniec poziomu 9. uczniowie przechodzą egzamin pośredni, a do egzaminu końcowego muszą zdać egzaminy z każdego modułu.

Współpraca pomiędzy szkołami, firmami i producentami materiałów budowlanych jest promowana przez Dział Systemów Suchej Zabudowy w ramach ÉVOSZ. Członkowie Działu mają za zadanie znalezienie zatrudnienia dla uczniów klas 10. i 11.

Zarówno w szkołach, jak i w kształceniu zawodowym dla dorosłych końcowy egzamin jest organizowany przez Krajowe Biuro ds. Edukacji Zawodowej i Kształcenia Dorosłych (NSZFH). Kryteria egzaminu końcowego są opracowywane przez ekspertów Węgierskiej Izby Przemysłu i Handlu (MKIK), a następnie przedstawiane odpowiedniemu Ministerstwu. W przypadku zawodów budowlanych jest to Ministerstwo Gospodarki Krajowej. Zgodnie z nową Ustawą o kształceniu zawodowym, od 2013 r. uczniowie przechodzą skomplikowany egzamin końcowy obejmujący część ustną, pisemną i praktyczną.

Niestety jedynie 20% uczniów kończących edukację podstawową wybiera kształcenie zawodowe. Z tego powodu ukierunkowanie młodych ludzi jest kluczowym czynnikiem zapewniającym popyt na pracę w branży budowlanej. Z powodu niekorzystnych warunków pracy i relatywnie niskich zarobków budownictwo nie jest popularne wśród młodych ludzi.

Kierunki zawodowe podlegają krajowym i regionalnym Izdom Przemysłu i Handlu, a także regionalnym Urzędem Pracy. Instytucje te organizują prezentacje informujące o różnych typach szkół i profesji. Szkoły zawodowe również organizują wydarzenia, tzw. „Otwarte drzwi”, podczas których przedstawiają swoją działalność uczniom klas podstawowych (7 – 8). Krajowy Konkurs Umiejętności (*Szakma Sztár Fesztivál*) jest kolejną dobrą okazją na promowanie edukacji zawodowej – regionalne Izby Przemysłu i Handlu przywożą dzieci z całego kraju do Budapesztu na ten konkurs.

Dział Systemów Suchej Zabudowy, za zgodą austriackiej federacji partnerskiej, przetłumaczył jej film i udostępnił go na kanale YouTube.

4. Konkurs dla uczniów montażu systemów suchej zabudowy

4.1 Uczestnicy

Konkurs dla uczniów na kierunku montażu systemów suchej zabudowy odbył się 18-20 kwietnia 2016 r. w Budapeszcie, w pawilonie F hali Expo. Odbywał się równoległe do Węgierskiego Krajowego Konkursu Umiejętności (*Szakma Sztár Fesztivál*) w sali Branż Budowlanych znajdującej się obok strefy roboczej używanej na potrzeby krajowego konkursu montażu systemów suchej zabudowy.

Z każdego kraju Grupy Wyszehradzkiej do konkursu zgłosiły się zespoły składające się z dwóch członków. Uczestnikami byli:

Czechy – uczniowie Szkoły Zawodowej *Střední škola strojní* (Liberec)

- Jaroslav Moravec
- Daniel Myslikovjan

Trener: František Wolf

Polska – uczniowie Szkoły Zawodowej im. Kazimierza Wielkiego (Radom)

- Piotr Kwiatkowski
- Sebastian B. Siara

Trener: Sylwester Wesołowski

Słowacja – uczniowie Szkoły Zawodowej *SOŠ Stavebná* (Dunajska Strada)

- Nagy István
- Ferenczi László

Trener: Dömény Tibor, Frölich Ferenc

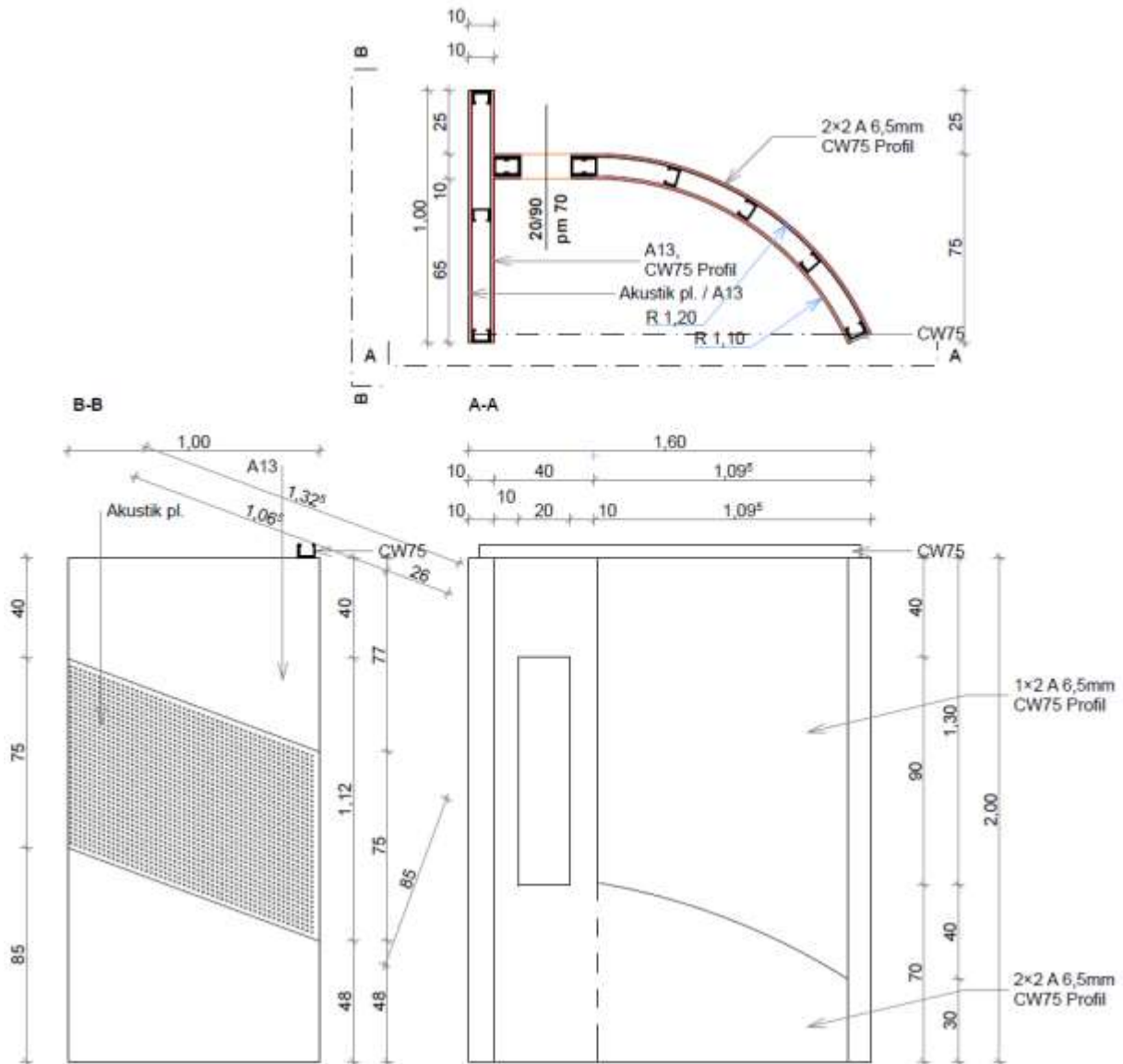
Węgry – uczniowie Szkoły Zawodowej im. *Gáspára András* (Kecskemét)

- Halutkai Márk Krisztián
- Novotnik Zoltán

Trener: Peity Márta, Szappanos Mihály

4.2 Projekt

Uczestnicy dwuosobowych zespołów mieli zadanie zbudować połączone ze sobą dwie ścianki działowe – prostą i biegnącą po łuku. Ściana miała zawierać otwór oraz być wyposażona w izolację akustyczną z perforowanego panelu po jednej stronie.

Głównym wyzwaniem był montaż profili i paneli po łuku – zadanie, którego uczniowie nie mieli okazji wykonywać wcześniej. Jednakże, każdemu zespołowi udało się ukończyć zadanie w terminie i z bardzo dobrym skutkiem. Czym bardziej zaawansowany stawał się postęp prac, tym bardziej pewni siebie stawali się uczestnicy, pokazując przyjemność, którą czerpali z montażu.

4.3 Narzędzia i wyposażenie dopuszczone dla uczestników konkursu

Narzędzia pomiarowe i obliczeniowe:

miarka rozwijana lub rozkładana

ołówek

kartki papieru

kątownik

poziomica

Narzędzia robocze

nożyce do blachy

noż techniczny psowych

ręczna otwornica

wkrętarka

piła

paca do szlifowania

wkrętarka

przedłużacz elektryczny

Urządzenia:

obuwie

strój

maska

rękawice

4.4 Zdjęcia z wydarzenia

Wszyscy uczestnicy przed konkursem

Przygotowanie – polski zespół

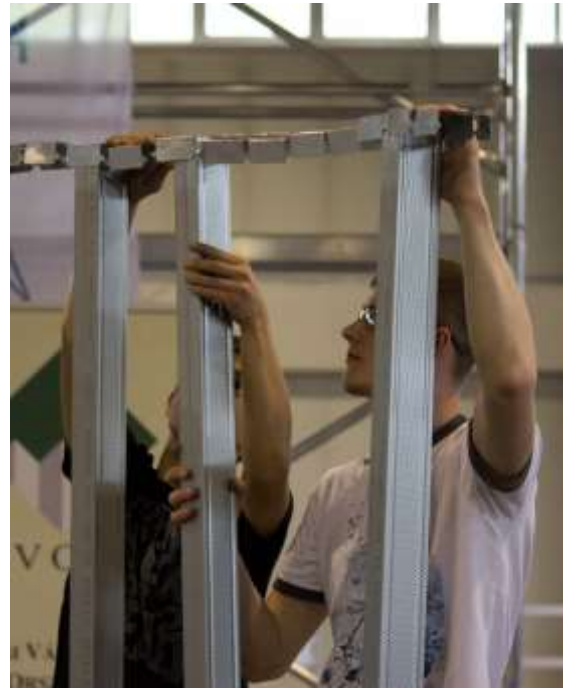
Pierwszy etap – czeski zespół

Montaż konstrukcji – słowacki zespół

Montaż konstrukcji – węgierski zespół

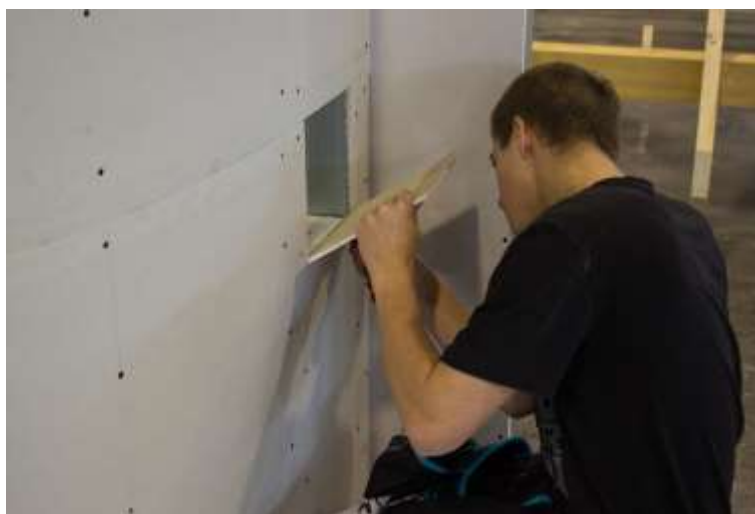
Wznoszenie konstrukcji

Montaż płyt

Tworzenie otworu

Wykończenie

Gotowe projekty i ich twórcy oraz nauczyciele

Słowacja

Węgry

Polska

Czechy

5. Najlepsze praktyki w kształceniu i kierunkowaniu młodych monterów systemów suchej zabudowy

Montaż systemów suchej zabudowy stanowi branżę zarejestrowaną jedynie w Czechach, Polsce i na Węgrzech, lecz nie na Słowacji. Zatem najlepsze praktyki pochodzą z tych trzech krajów.

5.1 Publikacje:

Na Węgrzech Dział Systemów Suchej Zabudowy w ramach ÉVOSZ opublikował książkę pt. „Umiejętności montażu systemów suchej zabudowy” („Szárazépítési ismeretek”), która została przyjęta jako podręcznik przez Ministerstwo Gospodarki Narodowej w roku 2014. Struktura tego podręcznika obejmuje krajowe kryteria zawodowe i egzaminacyjne dla profesji montera systemów suchej zabudowy.

Dział Systemów Suchej Zabudowy w ramach ÉVOSZ wydał też inne przydatne publikacje, które spotkały się z dobrym przyjęciem wśród monterów i architektów. Pierwszą publikacją w języku węgierskim był „Podręcznik montażu systemów suchej zabudowy” („Szárazépítő kézikönyv”) wydany w roku 2000. Następnie w roku 2002 wydano „Normy i specyfikacje przetargowe dla systemów suchej zabudowy” („Szárazépítési kiírásai szövegek és normák”), która to książka została aktualizowana w 2013 r. Broszura „Łączenie i wykończenie powierzchni z płyt gipsowych” („Gipszkarton felületek glettelése”) została opublikowana w 2003 r. i jest powszechnie stosowana w branży do określania wymagań jakościowych dla ścian gipsowych.

Polskie Stowarzyszenie Gipsu (PSG) opublikowało dwie broszury w 2015 r.: „Systemy suchej zabudowy wewnątrz” oraz „Warunki techniczne wykonania i odbioru”. Obie publikacje są powszechnie wykorzystywane jako podręcznik dla wykonawców oraz w szkołach zawodowych.

Ponadto, w 2015-2016 r. PSG rozpoczęło internetową kampanię promującą systemy suchej zabudowy na poziomie krajowym (www.suchazabudowa.pl).

5.2 Serwisy internetowe:

Przydatne informacje są dostępne w wielu serwisach w każdym z krajów Grupy Wyszehradzkiej.

Czechy:

www.cechsv.cz/ - Cech suché výstavby ČR

Węgry:

www.evosz.hu – ÉVOSZ Szárazépítő tagozata

www.szarazepites.eu - Szárazépítő Tagozat

Polska:

www.polskigips.pl - Polskie Stowarzyszenie Gipsu

www.suchazabudowa.pl - System Suchej Zabudowy

Słowacja:

www.cechsv.sk - Cech suchej výstavby

5.3 Szkolenie nauczycieli i mobilność:

Montaż systemów suchej zabudowy to relatywnie nowa profesja na Węgrzech i taki kierunek nauki jest dostępny tylko w kilku szkołach zawodowych od niewielu lat. Z tych powodów przygotowanie nauczycieli i szkoleniowców były istotną kwestią. W ramach programów Leonardo i Erasmus+ węgierska federacja ÉVOSZ zorganizowała już trzy projekty dla szkoleniowców. Dwa z nich zostały przeprowadzone w centrach szkolenia praktycznego (Jena w 1999 r., Bühl w 2012 r.), a trzecie szkolenie odbyło się w austriackiej siedzibie firmy Rigips w mieście Bad Aussee (2015 r.).

PSG było partnerem dwóch projektów międzynarodowych:

- SkillsUp – internetowe szkolenie dla niewykwalifikowanych robotników (Leonardo, 2013/2014 r.)
- Certified VET – szkolenie dla szkoleniowców w branży budowlanej (Erasmus+, zakończone w czerwcu 2016 r.)

5.4 Konkursy umiejętności:

Regionalne i krajowe konkursy dla uczniów na kierunku montażu systemów suchej zabudowy są organizowane w większości krajów Grupy Wyszehradzkiej. Na Węgrzech, co roku w kwietniu Izba Przemysłu i Handlu (MKIK) prowadzi Krajowy Konkurs Umiejętności (*Szakma Sztár Fesztivál*). Krajowy konkurs dla monterów systemów suchej zabudowy odbywa się od 2014 r. jako część tego wydarzenia.

Konkursy międzynarodowe (WorldSkills, EuroSkills) mają miejsce co dwa lata w różnych krajach. Polska drużyna monterów wzięła udział w konkursie EuroSkills w roku 2010, który odbywał się w Lizbonie, gdzie wygrała srebrny medal. Zespół węgierski weźmie udział w konkursie dla monterów systemów suchej zabudowy po raz pierwszy podczas międzynarodowego konkursu WorldSkills, który jest zaplanowany na roku 2017 w Abu Dhabi. Selekcja i profesjonalne przygotowanie uczestników będzie sponsorowane i koordynowane przez Dział Systemów Suchej Zabudowy w ramach ÉVOSZ.

5.5 Ukierunkowanie młodzieży:

Niezwykle niskie zainteresowanie zawodami budowlanymi nie jest niczym niezwykłym w krajach Grupy Wyszehradzkiej, gdyż jest obserwowane w całej Europie. W każdym z krajów V4 szkoły zawodowe, izby przemysłowe i rzemieślnicze oraz urzędy pracy organizują pokazy promujące branżę budowlaną wśród młodych ludzi. Każdego roku szkoły zawodowe organizują także wystawy i prezentacje, podczas których uczniowie pokazują swój zawód gościom ze szkół podstawowych. Na Węgrzech, w kwietniu 2016 r. zorganizowano jest ciekawe wydarzenie: „*Noc umiejętności*” (analogiczne do Nocy muzeów), na którym szkoły zawodowe gościły uczniów z rodzicami, zachęcając ich zróżnicowanym programem i atrakcjami. Szkoła zawodowa w mieście Liberec (Czechy) co roku organizuje prezentację dla nastolatków interesujących się kształceniem zawodowym. Na terenie Słowacji szkoły zawodowe uczestniczą również w targach pracy.

Konkursy dla uczniów są także niezłą okazją na pobudzenie zainteresowania wśród młodzieży. Dzięki pozwoleniu austriackiej federacji monterów ÉVOSZ zaadaptowała swoją kampanię z filmem wideo, który jest dostępny w YouTube pod adresem <http://www.youtube.com/watch?v=DHJgIuE2yVQ>

6. Podsumowanie

Podstawowym zamiarem partnerów było dowiedzenie się więcej o technologii montażu systemów suchej zabudowy oraz porównanie umiejętności w tym zakresie pomiędzy uczniami w poszczególnych krajach partnerów. Dzięki projektowi nawiązano bliską współpracę pomiędzy czterema partnerami z Grupy Wyszehradzkiej na poziomie szkół i organizacji pracodawców. Pod koniec projektu partnerzy zgodzili się odnośnie kontynuowania tej współpracy w przyszłości. Stały kontakt i systematyczna wymiana informacji stanowią fundament, lecz nie mniej ważna pozostaje mobilność nauczycieli, szkoleniowców i uczniów.

Konkurs był częścią projektu, który odbył się w kwietniu 2016 r. w Budapeszcie i można było zaobserwować, jak bardzo podobał się młodzieży. Oprócz nowych znajomości i wspólnych podróży za granicę uczestnicy nauczyli się nowych umiejętności w wybranej branży, zdobyli nowe kompetencje i nowe doświadczenia. Nie chodziło im jedynie o zrealizowanie zadania, lecz wykazali się zainteresowaniem metodami pracy także zespołów konkurencyjnych. Zadanie konkursowe okazało się dla nich wymagające i interesujące. Wielką przyjemnością było obserwowanie uczestników, którzy czerpali przyjemność z konkurowania ze sobą, a także ich wysokiego poziomu przygotowania. Poziom wiedzy wśród zespołów był odpowiedni i porównywalny.

Krótki film z konkursu montażu systemów suchej zabudowy jest dostępny na stronie ÉVOSZ pod adresem <https://www.youtube.com/watch?v=qgTzmbASIBk>

Realizacja projektu przez międzynarodowych partnerów z Grupy Wyszehradzkiej miała istotne znaczenie dla porównania poziomu wykształcenia w tej nowoczesnej dziedzinie technologii. Wyniki konkursu były bardzo dobre, gdyż poziom uczestników był wysoki i zrównoważony.

Technologia suchej zabudowy, wymagające wysokiej jakości wykonania, jest stosowana powszechnie w krajach Grupy Wyszehradzkiej, jak i całej Unii Europejskiej. Z tego powodu projekt na poziomie V4 był bardzo przydatny dla systemu kształcenia zawodowego w branży budowlanej, a w szczególności w kontekście mobilności pracy w UE.

Krajowy Konkurs Umiejętności organizowany na Węgrzech zrobił niezwykle duże wrażenie na partnerach projektu z innych krajów. Atmosfera podczas tego wydarzenia była podobna do tej na konkursach klasy międzynarodowej, a skala umiejętności bardzo zróżnicowana. Liczba konkurujących uczestników i gości była wysoka.

Partnerzy zamierzają szukać sposobów na pozyskanie finansowania, aby zorganizować taki projekt, który obejmowałby różne kraje Grupy Wyszehradzkiej. Konkurs EuroSkills, który jest zaplanowany na rok 2018 w Budapeszcie, będzie doskonałą okazją do wzięcia w nim udziału lub po prostu odwiedzenia go.

Grudzień 2016 r.

Jana Neubauerová – CZ

Éva Homolyova – SK

Krzysztof Baranowski – PL

Zoltán Pete – HU